

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KLAIPĖDOS APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2025 m. gegužės 23 d. Nr. 21RE2-110 (AG2-76/16-2025)
Klaipėda

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Klaipėdos apygardos skyrius (toliau – ir Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Evaldo Ambrozaičio, Lauros Bernikienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja) ir Ingos Drąsutavičienės, sekretoriaujant Margaritai Žiobakaitei, dalyvaujant pareiškėjui X. Y., atsakovės Pagėgių savivaldybės administracijos atstovei R. A.,

2025 m. gegužės 22 d. Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotolinio ryšio priemonėmis išnagrino administracinį ginčą pagal pareiškėjo X. Y. patikslintą skundą atsakovėms Pagėgių savivaldybės administracijai ir Pagėgių savivaldybės tarybai dėl Pagėgių savivaldybės administracijos 2025 m. kovo 3 d. rašto Nr. (*duomenys neskelbtini*) panaikinimo ir įpareigojimo Pagėgių savivaldybės tarybą atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

2025 m. balandžio 28 d. Komisijoje priimtas nagrinėti pareiškėjo X. Y. patikslintas skundas atsakovėms Pagėgių savivaldybės administracijai ir Pagėgių savivaldybės tarybai (b. l. 19–22), kuriuo reiškiama reikalavimai:

- 1) panaikinti Pagėgių savivaldybės administracijos (toliau – ir Administracija) 2025 m. kovo 3 d. raštą Nr. (*duomenys neskelbtini*) „Dėl lengvatos taikymo“ (toliau – ir Raštas);
- 2) įpareigoti atsakovę Pagėgių savivaldybės tarybą (toliau – ir Taryba) išnagrinti pareiškėjo prašymą dėl lengvatos žemės nuomos mokesčiui pritaikymo.

Patikslintame skunde nurodo, jog 2025 m. sausio 9 d. kreipėsi į Administraciją su prašymu pritaikyti jam priklausančią valstybinės žemės nuomos lengvatą kaip asmeniui su negalia (toliau – ir Prašymas). Prie Prašymo pridėjo Žemės nuomos mokesčio deklaraciją už 2024 metus ir neįgaliojo pažymėjimo kopiją, patvirtinančią, kad pareiškėjui nustatytas neįgalumas, darbingumo lygis (pastaba, šiuo metu dalyvumas) 15 procentų.

Pažymi, jog Administracijos 2025 m. sausio 14 d. raštu Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – ir Raštas Nr. 1) buvo informuotas, kad vadovaujantis 2019 m. liepos 25 d. Tarybos sprendimu Nr. T-125 „Dėl valstybinės žemės nuomos mokesčio administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Valstybinės žemės nuomos mokesčio administravimo tvarkos aprašo (toliau – ir Tvarkos aprašas) 23 punktu, Administracijos direktoriui papildomai turi pateikti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą (kopiją), pažymą apie šeimos sudėtį. Nurodo, jog minėtus dokumentus pateikė, tačiau 2025 m. vasario 5 d. Administracijos raštu Nr. (*duomenys neskelbtini*) „Dėl lengvatos taikymo“ (toliau – ir Raštas Nr. 2) buvo informuotas, jog pareiškėjas neatitinka sąlygų lengvatos taikymui, nes nėra duomenų, jog šeimoje nėra darbingų asmenų. Akcentuoja, kad Prašyme aiškiai buvo nurodęs aplinkybę, jog žemės sklypai iš valstybės nuomojami tik jo vardu. Skundžiamu Raštu atsakovė pakartodama atsakė, kad pareiškėjas neatitinka sąlygų, numatytų Tarybos 2024 m. birželio 27 d. sprendime Nr. T-

121 „Dėl nuomos mokesčio už valstybinę žemę ir žemės nuomos mokesčio už valstybinės žemės sklypų naudojimą tarifų ir lengvatų nustatymo 2024 metams“ (toliau – ir Tarybos sprendimas).

Akcentuoja, jog Administracija, atsakydama į Prašymą, Rašte Nr. 1 remiasi vienu Tarybos sprendimu patvirtintu Tvarkos aprašu, o skundžiamame Rašte jau kitu Tarybos sprendimu.

Remdamasis Tarybos sprendimo 21, 22 punktų nuostatomis, motyvuoja, jog Taryba savo biudžeto sąskaita turi teisę valstybinės žemės nuomininkams (naudotojams) mažinti žemės nuomos mokesť ar visai nuo jo atleisti, lengvatas taip pat nustato Taryba. Tvirtina, jog Raštą priėmė nekompetentingas subjektas – Administracijos direktorius, o ne Taryba. Skundžiamas Raštas prieštarauja Mokesčių administravimo įstatymo 68 straipsnio 1 daliai, Žemės mokesčio įstatymo 8 straipsnio 3 daliai, Konstitucijoje įtvirtintam teisinės valstybės principui.

Remdamasis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) praktika, argumentuoja, jog pareiškėjui pasikreipus į Tarybą dėl mokesčių lengvatų, šis klausimas turėjo būti svarstomas Taryboje, kaip kolegialiam ir politiniu pagrindu suformuotame organe. Akcentuoja, jog viešojo administravimo subjekto veikimas viršijant kompetencijos ribas pažeidžia Viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAĮ) 3 straipsnio 4 ir 8 punktuose įtvirtintus įstatymo viršenybės ir nepiktnaudžiavimo valdžia principus ir yra pagrindas viešojo administravimo subjekto aktą pripažinti neteisėtu.

Nurodo, jog Taryba Prašymo nenagrinėjo ir sprendimo dėl jo nepriėmė. Sprendimo teikti ar neteikti mokesčių lengvatų priėmimo teisė priklauso tik savivaldybės Tarybai, todėl Administracija veikė *ultra vires* (lot. k. viršijant įgaliojimus). Sumažinti žemės mokesť arba visai nuo jo atleisti yra išimtinė Tarybos teisė, tokią poziciją grindžia patikslintame skunde nurodyta LVAT praktika atitinkamose bylose.

Atsižvelgdamas į tai, kad Taryba Prašymo nenagrinėjo, sprendimo dėl jo nepriėmė, į skunde išdėstytas faktines aplinkybes, argumentus, į nusistovėjusią teisminę praktiką analogiškose bylose, prašo panaikinti Raštą kaip neteisėtą, nes jis priimtas nekompetentingo subjekto, ir įpareigoti Tarybą išnagrinėti Prašymą ir priimti sprendimą dėl lengvatų taikymo.

Posėdžio metu pareiškėjas prašė tenkinti patikslintą skundą jame ir posėdžio metu išsakytų argumentų pagrindu.

Atsakovė Pagėgių savivaldybės administracija 2025 m. gegužės 7 d. pateikė atsiliepimą, kuriuo nesutinka su pareiškėjo patikslinto skundo reikalavimais ir prašo patikslintą skundą atmesti (b. l. 35–37).

Paaškina, jog Administracija, nagrinėdama Prašymą, vadovavosi ir Tvarkos aprašu, ir Tarybos sprendimu. Tvarkos aprašo 23 punkte reglamentuota, kad fiziniai asmenys, kurie pagal savivaldybės Tarybos sprendimą turi teisę gauti valstybinės žemės nuomos mokesčio lengvatą Administracijos direktoriui turi pateikti šiuos dokumentus: 23.1. asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą; 23.2. darbingumo lygio pažymos (invalidumo) ar senatvės pensininko pažymėjimo kopiją; 23.3. pažymą apie šeimos sudėtį; 23.4. kitus prašymo pagrįstumą įrodančius dokumentus. Nurodo, jog su Prašymu pareiškėjas nepateikė visų privalomų dokumentų, todėl Raštu buvo paprašyta įvykdyti prievolę ir pateikti privalomus dokumentus. Pareiškėjas 2025 m. vasario 26 d. raštu pateikė Gyventojų registro pažymą apie asmens duomenis, kurioje nurodyta pareiškėjo šeimyninė padėtis (*duomenys neskelbtini*) (*duomenys neskelbtini*), tačiau informacijos apie šeimoje esančius (nesančius) nedarbingus asmenis, pareiškėjas nepateikė. Pagal atsakovės turimą ir viešai prieinamą informaciją, pareiškėjo sutuoktinė yra (*duomenys neskelbtini*), todėl šių įrodymų pagrindu sprendžia, jog yra (*duomenys neskelbtini*) asmuo, o informacijos apie jai nustatytą ar turimą atitinkamą dalyvumo lygį pateikta nebuvo, todėl akivaizdu, kad pareiškėjas nepatenka į Tarybos sprendimu nustatytą asmenų kategoriją, kuriems gali būti taikomos valstybinės žemės nuomos mokesčio lengvatos.

Argumentuoja, jog priimdama Raštą, Administracija vadovavosi Tarybos sprendimo 2 punkto imperatyviomis nuostatomis, ir informavo pareiškėją, jog jis neatitinka sąlygų lengvatai gauti. Be kita ko, šis punktas nustato 2024 metams žemės nuomos mokesčiu neapmokestinamus žemės sklypų dydžius, t. y. 2024 metams kaimo vietovėje – 1,00 ha. Todėl net jei ir pareiškėjas būtų atitikęs sąlygas, jam atsakovė būtų galėjusi taikyti tik 1,00 ha neapmokestinamo žemės sklypo dydį.

Administracija kritiškai vertina pareiškėjo patikslinto skundo argumentus, jog Raštą priėmė nekompetingas subjektas. Mano, jog Administracija veikė savo kompetencijos ribose. Administracija nesprenė klausimo dėl lengvatos taikymo / netaikymo, tačiau griežtai vadovavosi Prašymo nagrinėjimo procedūromis, apibrėžtomis Tarybos sprendime ir Tvarkos apraše.

Mano, jog pareiškėjo patikslintame skunde nurodytos LVAT nutartys ginčo situacijoje neturėtų būti taikomos. Akcentuoja, jog Pagėgių savivaldybės taryba atliko veiksmus pagal teisės aktų reikalavimus, t. y. patvirtino Tvarkos aprašą ir priėmė Tarybos sprendimą. Mano, jog nepagrįstai pareiškėjas atsakovu traukia Pagėgių savivaldybės tarybą, nes pareiškėjo klaidingas Tarybos priimtų sprendimų įgyvendinimo suvokimas ir pareiškėjo interpretuojami atsakovės veiksmai, neturi jokio pagrindo atsakovu traukti ir Pagėgių savivaldybės tarybą.

Posėdžio metu atsakovės Pagėgių savivaldybės administracijos atstovė prašė atmesti pareiškėjo patikslintą skundą atsiliepime nurodytų ir posėdžio metu išsakytų argumentų pagrindu.

Atsakovė Pagėgių savivaldybės taryba atsiliepimo į skundą nepateikė, atstovas į posėdį neatvyko. Apie posėdžio vietą ir laiką pranešta tinkamai. Vadovaujantis Ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo (toliau – ir IAGNTĮ) 14 straipsnio 6 dalimi, byla išnagrinėta atsakovės Pagėgių savivaldybės tarybos atstovui nedalyvaujant.

Patikslintas skundas tenkintinas.

Byloje kilo ginčas dėl Pagėgių savivaldybės administracijos 2025 m. kovo 3 d. rašto Nr. *(duomenys neskelbtini)* „Dėl lengvatos taikymo“, kuriuo netenkintas Prašymas pritaikyti žemės nuomos mokesčio lengvatą, teisėtumo ir įpareigojimo Pagėgių savivaldybės tarybą atlikti veiksmus pagrįstumo.

Byloje nustatyta, jog pareiškėjas, nuomos sutarties pagrindais, 2024 metais nuomojo *(duomenys neskelbtini)* valstybinės žemės sklypų, esančių *(duomenys neskelbtini)*.

Bylos duomenimis nustatyta, kad 2025 m. sausio 9 d. pareiškėjas Administracijai pateikė Prašymą (gautas 2025 m. sausio 9 d., Nr. *(duomenys neskelbtini)*), kuriame nurodė, jog 2025 m. sausio 3 d. elektroniniu paštu gavo žemės nuomos mokesčio deklaraciją (toliau – ir Deklaracija), pagal kurios duomenis mokestis priskaičiuotas be jam priklausančios nuolaidos. Pažymėjo, kad žemės sklypai iš valstybės nuomojami tik jo vardu, prašė pritaikyti žemės nuomos mokesčio lengvatą (duomenys neskelbtini). Kartu su prašymu pateikė Deklaraciją ir *(duomenys neskelbtini)* kopiją (b. l. 4, 10–11). Pagal Deklaracijos duomenis pareiškėjui nustatyta *(duomenys neskelbtini)* Eur žemės nuomos mokesčio suma.

Administracija, nagrinėdama Prašymą, nustatė, jog pareiškėjas, vadovaujantis Tarybos sprendimo 23 punktu, nepateikė dokumentų: asmens tapatybę patvirtinančio dokumento (kopijos), pažymos apie šeimos sudėtį. 2025 m. sausio 14 d. Administracijos raštu Nr. *(duomenys neskelbtini)* „Dėl prašymo“ (minėta, toliau – ir Raštas Nr. 1) informavo pareiškėją apie trūkstamus dokumentus (b. l. 5).

Administracija, išnagrinėjusi Prašymą, 2025 m. vasario 5 d. raštu Nr. *(duomenys neskelbtini)* „Dėl lengvatos taikymo“ (minėta, toliau – ir Raštas Nr. 2) informavo pareiškėją, jog Prašymas nėra tenkinamas, nes pareiškėjas neatitinka sąlygų, nurodytų Tarybos sprendime. Nurodyta, jog minėto Tarybos sprendimo 2 dalyje imperatyviai reglamentuota, kad „nustatyti 2024 metams žemės nuomos mokesčiu neapmokestinamus žemės sklypų dydžius fiziniams asmenims, kurių šeimose mokestinio laikotarpio pradžioje nėra darbingų asmenų ir kuriems nustatytas 0-40 procentų dalyvumo lygis <...>“. Pažymėta, jog Administracija neturi jokios informacijos ir pareiškėjas nepateikė duomenų apie minėtame Tarybos sprendime reikalaujamą fizinio asmens šeimos padėtį, nuo kurios ir priklauso lengvatų skyrimas ar neskyrimas. *(Duomenys neskelbtini)* (b. l. 6–7).

Pareiškėjas 2025 m. vasario 26 d. Administracijai pateikė papildomus dokumentus apie šeimos sudėtį: Gyventojų registro pažymą apie šeimos sudėtį *(duomenys neskelbtini)*. Minėtoje pažymoje nurodyta, jog pareiškėjo šeimyninė padėtis – *(duomenys neskelbtini)*, *(duomenys neskelbtini)*, *(duomenys neskelbtini)*.

Administracija, išnagrinėjusi 2025 m. vasario 26 d. prašymą, priėmė šioje byloje skundžiamą Raštą, kuriuo atsisakė tenkinti Prašymą taikyti žemės nuomos mokesčio lengvatą. Skundžiamame Rašte

teisinis pagrindas nurodytas Tarybos sprendimo 2 dalis. Faktiniu pagrindu nurodyta aplinkybė, jog pareiškėjas neatitinka sąlygų, nurodytų Tarybos sprendime (b. l. 8–9).

Nesutikimą su Raštu pareiškėjas iš esmės motyvuoja tuo, kad jis priimtas nekompetentingo subjekto, Raštas nepagrįstas nei teisiniais, nei faktiniais argumentais, o Prašymas kompetentingo subjekto, turinčio teisę savo biudžeto sąskaita teikti mokesčio lengvatas, – Tarybos, net nebuvo apsvaistytas ir sprendimas dėl jo nepriimtas, todėl reiškia reikalavimą dėl įpareigojimo atlikti veiksmus.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas (toliau – ir VAI), Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, Lietuvos Respublikos žemės mokesčio įstatymas, Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. rugpjūčio 31 d. nutarimo Nr. 890 redakcija, toliau – ir Taisyklės), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 10 d. nutarimas Nr. 1387 „Dėl žemės nuomos mokesčio už valstybinės žemės sklypų naudojimą“ (toliau – ir Nutarimas) ir kiti teisės aktai.

Atsakovės pagal vykdomų funkcijų apimtį bei paskirtį, veiklos pobūdį, turimus įgaliojimus priskirtinos viešojo administravimo subjektams, todėl savo veikloje (taip pat priimdama administracinius aktus) privalo vadovautis ir VAI nuostatomis. VAI 3 straipsnio 1 punkte nustatytas įstatymo viršenybės principas, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektų kompetencija turi būti nustatyta įstatymu, o veikla atitikti įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, kad administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais. Viešojoje teisėje galioja teisėtumo ir teisinio apibrėžtumo principai, kurie viešojo administravimo subjektą įpareigoja veikti tik pagal įstatymo jam suteiktus įgaliojimus.

Vadovaujantis VAI 2 straipsniu, prašymas – tai su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus (10 dalis). Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai įpareigoti nagrinėti pagal Taisyklės (VAI 11 straipsnio 1 dalis). Į prašymą viešojo administravimo subjektas turi atsakyti atsižvelgdamas į jo turinį (Taisyklių 45 punktą). Pagal Taisyklių 45.3 punktą, į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma VAI 13 straipsnyje nustatyta tvarka (pateikiamas atitinkamas sprendimas arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys).

Minėta, jog ginčas byloje kilęs dėl mokesčio lengvatos nesuteikimo, todėl aktualus teisinis reguliavimas, nustatantis tokių lengvatų taikymą.

Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad mokesčių išimčių ir lengvatų nustatymas yra socialinio ir ekonominio tikslingumo dalykas, kuris priklauso įstatymų leidėjo kompetencijai. Pagal Konstituciją įstatymų leidėjas turi diskreciją įstatymu nustatyti mokesčių išimtis ir lengvatas atsižvelgdamas į valstybės ir visuomenės išteklius, materialines ir finansines galimybes, ekonominės ir socialinės politikos prioritetus, paisydamas kitų svarbių veiksnių (Konstitucinio Teismo 2015 m. rugsėjo 22 d. nutarimas).

Pagal Vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 29 punktą, vietinių rinkliavų, įmoku ir mokesčių tarifų nustatymas įstatymu nustatyta tvarka priskirtinas išimtinai savivaldybės tarybos kompetencijai. To paties straipsnio 2 dalies 14 punktu nustatyta, jog sprendimų teikti mokesčių, rinkliavų ir kitas įstatymu nustatytas lengvatas savivaldybės biudžeto lėšomis, sprendimų dėl sumokėtų mokesčių, rinkliavų (ar jų dalies) kompensavimo tvarkos nustatymo ir šių kompensacijų teikimo savivaldybės biudžeto lėšomis priėmimas, subsidijų ir kompensacijų skyrimo naujas darbo vietas steigiančioms visų teisinių formų įmonėms tvarkos nustatymas atitinkamai keičiant savivaldybės biudžetą tais atvejais, kai lėšų tam nebuvo numatyta, yra išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija. Išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija apibrėžiama kaip Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų nustatyta kompetencija, kurios savivaldybės meras negali perimti, kištis į ją, jos įgyvendinti. Savivaldybės taryba negali atsisakyti savo išimtinės kompetencijos ar perduoti jos savivaldybės merui (Vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 1 dalis).

Žemės mokesčio įstatymas suteikia teisę savivaldybės tarybai priimti norminio pobūdžio teisės aktus, kuriais ji gali nustatyti konkretų žemės mokesčio tarifo dydį bei jį diferencijuoti priklausomai nuo žemės naudojimo paskirties, naudojimo būdo, priežiūros būklės ir kitokių požymių

(Žemės mokesčio įstatymo 6 straipsnis). Mokesčio lengvatos reglamentuojamos Žemės mokesčio įstatymo 8 straipsnyje. Mokesčiu neapmokestinama fiziniams asmenims, kurių šeimose mokestinio laikotarpio pradžioje nėra darbingų asmenų ir kuriems nustatytas 0–40 procentų dalyvumo lygis arba kurie yra sukakę senatvės pensijos amžių ar yra nepilnamečiai, priklausančio žemės sklypo plotas, neviršijantis savivaldybių tarybų iki einamojo mokestinio laikotarpio rugsėjo 1 dienos nustatyto neapmokestinamojo žemės sklypo dydžio. Fiziniam asmeniui nuosavybės teise priklausantys keli žemės sklypai, esantys tos pačios savivaldybės teritorijos vietovėse (vietovėje), kurioms (kuriai) nustatytas vienodas neapmokestinamasis žemės sklypo dydis, šiuo atveju laikomi vienu žemės sklypu. Jeigu fizinis asmuo turi teisę į mokesčio lengvatą ir turi ne vieną žemės sklypą, taikoma didžiausia lengvata vienam žemės sklypui. Taikant šią nuostatą, šeima laikomi sutuoktiniai, asmenys, vieni auginantys vaikus (įvaikius), ir su jais gyvenantys jų vaikai (įvaikiai, posūniai, podukros), iki jiems sukaks 18 metų, o prie darbingų asmenų nepriskiriami mokyklų mokiniai ir aukštųjų mokyklų studentai, studijuojantys pagal nuolatinės ir iššęstinės studijų formų programas (8 straipsnio 2 dalies 3 punktas).

Savivaldybės tarybos teisė mažinti žemės nuomos mokesť arba visai nuo jo atleisti savo biudžeto sąskaita reglamentuota Žemės mokesčio įstatymo 8 straipsnio 3 dalyje ir Nutarime. Šio Nutarimo 8 punkte numatyta, kad savivaldybių tarybos savo biudžeto sąskaita turi teisę mažinti žemės nuomos mokesť arba visai nuo jo atleisti.

Žemės nuomos mokesčio lengvatų taikymo tvarką detalizuoja Tvarkos aprašas ir Tarybos sprendimas.

Pagal Tvarkos aprašo 10 punktą, nuomos mokesčio už valstybinę žemę išnuomojamą (išnuomotą) ne aukciono būdu, metinius tarifus tvirtina Taryba. Minėto aprašo 21 ir 22 punktai nustato, jog Taryba savo biudžeto sąskaita turi teisę valstybinės žemės nuomininkams (naudotojams) mažinti žemės nuomos mokesť arba visai nuo jo atleisti. Valstybinės žemės nuomos mokesčio mokėtojams lengvatas nustato Taryba. Aprašo 23 punktas reglamentuoja kokius dokumentus privalo pateikti fiziniai asmenys, kurie pagal Tarybos sprendimą turi teisę gauti valstybinės žemės nuomos mokesčio lengvatą: 1) asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą (pasą, identifikavimo kortelę); 2) darbingumo lygio pažymos (invalidumo) ar senatvės pensininko pažymėjimo kopiją; 3) pažymą apie šeimos sudėtį; 4) kitus prašymo pagrįstumą įrodančius dokumentus. Imperatyviai nustatyta, jog dokumentai pateikiami Administracijos direktoriui.

Tarybos sprendimo 2 dalimi nustatyti 2024 metams žemės nuomos mokesčiu neapmokestinami žemės sklypų dydžiai fiziniams asmenims, kurių šeimose mokestinio laikotarpio pradžioje nėra darbingų asmenų ir kuriems nustatytas 0–40 procentų dalyvumo lygis arba kurie yra sukakę senatvės pensijos amžių ar yra nepilnamečiai, priklausančio žemės sklypo plotas, neviršijantis savivaldybės tarybų iki einamo mokestinio laikotarpio rugsėjo 1 d. nustatyto neapmokestinamojo žemės sklypo dydžio. Fiziniam asmeniui nuosavybės teise priklausantys keli žemės sklypai, esantys tos pačios savivaldybės teritorijos vietovėse (vietovėje), kurioms (kuriai) nustatytas vienodas neapmokestinamasis žemės sklypo dydis, šiuo atveju laikomi vienu žemės sklypu. Jeigu fizinis asmuo turi teisę į lengvatą ir turi ne vieną žemės sklypą, taikoma didžiausia lengvata vienam žemės sklypui. Taikant šią nuostatą, šeima laikomi sutuoktiniai, asmenys vieni auginantys vaikus (įvaikius), ir su jais gyvenantys jų vaikai (įvaikiai, posūniai, podukros), iki jiems sukaks 18 metų, o prie darbingų asmenų nepriskiriami mokyklų mokiniai ir aukštųjų mokyklų studentai, studijuojantys pagal nuotolinės ir iššęstinės studijų formų programas: 2.1. miesto vietovėje – 0,05 ha; kaimo vietovėje – 1,00 ha.

Sistemiškai įvertinus Vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 14 punkto, Žemės mokesčio įstatymo 8 straipsnio 3 dalies, to paties straipsnio 2 dalies 3 punkto, Nutarimo 8 punkto, Tvarkos aprašo 21, 22, 23 punktų nuostatas, spręstina, jog įstatymų leidėjas suteikia teisę būtent savivaldybės taryboms savo biudžeto sąskaita mažinti žemės nuomos mokesť ar nuo jo atleisti. Sprendimų teikti mokesčių, rinkliavų ir kitas įstatymų nustatytas lengvatas savivaldybės biudžeto lėšomis priėmimas yra išimtinė Tarybos kompetencija.

Mokesčių lengvatos taikymas yra įstatymo pripažįstama galimybė, nukrypstanti nuo bendro principo, jog mokesť moka visi mokesčio mokėtojai, todėl šią išimtį apibrėžiančios nuostatos negali

būti aiškinamos plečiamai (žr., LVAT 2015 m. lapkričio 30 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-748-602/2015).

Remiantis nurodyta LVAT praktika, nuostatos, numatančios tik savivaldybės tarybos išimtinę kompetenciją spręsti klausimus dėl žemės nuomos mokesčio lengvatos taikymo ar atleidimo nuo jo ir priimti sprendimus negali būti aiškinamos plečiamai. Tai reiškia, jog kompetentingas subjektas priimti sprendimą asmenį atleisti nuo žemės nuomos mokesčio ar taikyti lengvatą yra ne Administracija, o Taryba.

Ginčo atveju Raštą priėmė Administracija, o ne Taryba. Komisijos vertinimu, aukščiau nurodytas teisinis reguliavimas patvirtina, jog Administracijos vaidmuo, nagrinėjant prašymą taikyti žemės nuomos mokesčio lengvatą, apsiriboja dokumentų priėmimu (pagal Tvarkos aprašo 23 punktą), Tarybos sprendimo projekto parengimu (Vietos savivaldos įstatymo 33 straipsnio 2 dalis, 33 straipsnio 3 dalies 1 punktą), tačiau nesuteikia teisės savarankiškai priimti sprendimo dėl Prašymo esmės, t. y. spręsti, taikyti ar netaikyti lengvatą, ar net visiškai atleisti nuo mokesčio mokėjimo. Nors Administracija įrodinėja, jog Raštu nebuvo priimtas sprendimas lengvatų netaikyti, o tik atliekamos Prašymo nagrinėjimo procedūros, tačiau priešingai, Rašto turinys patvirtina, jog pareiškėjo Prašymas taikyti lengvatą nėra tenkinamas. Tai reiškia, jog priimtas administracinis sprendimas Prašymo taikyti lengvatą atžvilgiu, jo netenkinant, priežastimi nurodant Tarybos sprendimo 2 dalį. Pažymėtina, jog Tarybos sprendimo 2 dalimi nustatyti žemės nuomos mokesčiu neapmokestinami žemės sklypų dydžiai fiziniams asmenims kildinami iš Vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 29 punkto nuostatų, o ne iš jau minėto aktualaus 15 straipsnio 2 dalies 14 punkto. Todėl atmestinas kaip nepagrįstas Administracijos argumentas, jog Tvarkos aprašu ir Tarybos sprendimu atsakovė jau yra priėmusi sprendimus ir jais apibrėžtos visos sąlygos pareiškėjo keliamu klausimu, be atskirų Tarybos pavedimų yra pavesta Administracijai priimti sprendimus ginčo klausimu. Minėta, jog tik Tarybos išimtinė kompetencijai priskirtinas sprendimų teikti žemės nuomos mokesčio lengvatas savivaldybės biudžeto lėšomis priėmimas, ir joks teisinis reguliavimas nenumato šios kompetencijos perįgaliojimo Administracijai ar merui, ką patvirtina ir Vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 1 dalies nuostatos. Posėdžio metu atsakovės atstovė taip pat negalėjo įvardinti, koks teisinis pagrindas suteikė teisę Administracijai spręsti dėl lengvatų taikymo.

Aplinkybę, kad tokio pobūdžio prašymai dėl žemės nuomos mokesčio lengvatos taikymo ar atleidimo nagrinėjami Tarybų patvirtina ir LVAT praktika administracinėse bylose (2018 m. gruodžio 11 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-1247-602/2018, 2024 m. gegužės 9 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-893-442/2024, 2025 m. kovo 5 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. eA-606-1047/2025 ir kt.).

Viešojoje teisėje galioja teisėtumo ir teisinio apibrėžtumo principai, kurie viešojo administravimo subjektą *inter alia* (lot. k. be kita ko) įpareigoja veikti tik įstatymo jam suteiktų įgaliojimų ribose, o veikimas viršijant kompetencijos ribas (*ultra vires*) yra negalimas. Nagrinėjamu atveju sisteminė ir loginė aukščiau nurodytų teisės aktų analizė suponuoja išvadą, jog Prašymą turėjo svarstyti ir dėl jo sprendimą priimti ne Administracija, o Taryba. Ginčo atveju skundžiamą Raštą priėmė Administracija ir, Komisijos vertinimu, ši aplinkybė yra pakankama konstatuoti Rašto neteisėtumo pagrindą, nes Administracija, atsisakydama taikyti lengvatą, viršijo kompetencijos ribas ir toks veikimas pripažįstamas *ultra vires*. Administracinių bylų teisenos įstatymo 91 straipsnio 1 dalies 2 punktas nustato, jog skundžiamas teisės aktas (jo dalis) turi būti panaikintas, jeigu jis yra neteisėtas dėl to, kad jį priėmė nekompetentingas viešojo administravimo subjektas. Taigi kompetencijos nebuvimas yra savarankiškas pagrindas panaikinti administracinį sprendimą.

Nustačius, jog Raštą priėmė nekompetentingas subjektas, dėl kitų patikslintame skunde ir atsiliepime nurodytų motyvų, Komisija nepasisakys.

Nustatytų teisinių ir faktinių aplinkybių pagrindu Pagėgių savivaldybės administracijos 2025 m. kovo 3 d. raštas Nr. (*duomenys neskelbtini*) „Dėl lengvatos taikymo“ naikintinas kaip neteisėtas, nes priimtas nekompetentingo subjekto.

Pareiškėjas antruoju patikslinto skundo reikalavimu prašo įpareigoti kompetentingą subjektą – Pagėgių savivaldybės tarybą priimti sprendimą pagal pateiktą Prašymą.

LVAT praktikoje yra ne kartą pažymėta, kad savarankiškas reikalavimas dėl įpareigojimo atlikti veiksmus paprastai reiškiamas tada, kai atitinkama institucija neatlieka veiksmų pagal kompetenciją, vilkina ar atsisako juos atlikti. Tokiu atveju paprastai iš esmės yra skundžiamas tam tikras institucijos neveikimas (pvz., žr. LVAT 2006 m. spalio 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-S6-351/2006, 2014 m. birželio 11 d. nutartį administracinėje byloje Nr. AS-858-442/2014, 2018 m. gruodžio 13 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-849-968/2018). Nagrinėjamu atveju nustačius, jog kompetentingas subjektas Pagėgių savivaldybės taryba Prašymo nenagrinėjo, sprendimo nepriėmė, yra pagrindas pareiškėjo patikslintą skundą tenkinti pilna apimtimi. Todėl atsakovė Pagėgių savivaldybės taryba įpareigojama teisės aktų nustatyta tvarka ir terminais išnagrinėti pareiškėjo Prašymą kartu su 2025 m. vasario 26 d. pateiktais papildomais dokumentais ir priimti administracinį sprendimą.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2 ir 4 punktais, 22 straipsniu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjo X. Y. patikslintą skundą tenkinti.

Panaikinti Pagėgių savivaldybės administracijos 2025 m. kovo 3 d. raštą Nr. *(duomenys neskelbtini)* „Dėl lengvatos taikymo“.

Įpareigoti Pagėgių savivaldybės tarybą išnagrinėti pareiškėjo 2025 m. sausio 9 d. prašymą su 2025 m. vasario 26 d. pateiktais papildomais dokumentais ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį administracinį sprendimą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys gali apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Laura Bernikienė

Komisijos nariai

Evaldas Ambrozaitis

Inga Drąsutavičienė